

Ruzies gaan vaak over het bedrijf dat veel tijd opslokt. Bij stellen waar het goed gaat, wordt 'gelachen en gerelativeerd', zegt mediator Truke Zeinstra.

'Vlucht niet in je werk, maar ga in gesprek'

REGELMATIG heeft mediator, coach en trainer Truke Zeinstra te maken met stellen van wie de relatie is vastgelopen. Ze zijn uit elkaar gegroeid, zoals dat heet. Daarbij hebben veel factoren een rol gespeeld. Soms is een nieuwe relatie in het spel, waarbij je je kunt afvragen of die er is omdat de relatie niet goed is, of dat de relatie niet goed is omdat er een ander is. Maar de belangrijkste factor is misschien wel het bedrijf. Zeinstra: "Een boerenbedrijf is net een verwend kind. Het schreeuwt om aandacht en wil daarbij altijd de eerste zijn."

En daar wordt gehoor aan gegeven?

"Ja, vaak wel. Dat is ook niet zo gek natuurlijk. Je hebt te maken met levend materiaal en de economische belangen zijn groot. Als het mooi weer is om aardappelen te rooien, ga je niet binnen zitten om een goed gesprek met elkaar te hebben. Dat zou trouwens geen goed gesprek worden, omdat een van de twee vermoedelijk op hete kolen zit."

Kom je op een boerderij dan nooit tot een goed gesprek?

"In relaties die niet goed gaan, gebeurt dat inderdaad te weinig. Dat je bij mooi weer gaat rooien, dat is logisch. Maar er is altijd wel wát, en als je niet kunt relateren, wordt het wel heel lastig. Neem nou de koe die gaat afkalven, vlak voordat je naar een verjaardag moet. De ene boer zegt: oei, ik kan nu niet weg. De an-

dere boer zegt: die koe heeft al vaker gekalfd, die kan het wel alleen, en hij gaat mee naar die verjaardag."

Uit een peiling door Boerderij blijkt dat veel ruzies gaan over het bedrijf dat volgens de vrouw te veel aandacht opslokt.

"Ja, en die 'bedrijfsaandacht' is niet altijd nodig. Maar op een boerenbedrijf kun je makkelijk vluchten in je werk. Dus als het binnen niet meer zo gezellig is, is het bedrijfswerk een algemeen geaccepteerd excuus. Maar dat brengt geen oplossing, eerder een nog grotere verwijdering."

Wat dan wel?

"Het klinkt clichématig, maar een goede communicatie is echt belangrijk. Daarbij doel ik niet op het doen van mededelingen, zo van: 'Die koe heeft uierontsteking'. Dat is te beperkt. Bij goede communicatie neem je ook de ruimte om samen eens te filosoferen over elkaars ambities, over wat je wilt in het leven en over je gevoelens ergens over."

Veel boeren vinden dat moeilijk.

"Het is ook moeilijk, maar dat wil niet zeggen dat je het uit de weg moet gaan en moet vluchten in je werk. Veel boeren realiseren zich onvoldoende dat een relatie onderhoud behoeft. Vrouwen hebben gemiddeld genomen eerder last van te weinig aandacht dan mannen."

Mannen halen meer voldoening uit het bedrijf, maar als je partner daar minder

betrokken bij is en je hebt daar geen oog voor, dan kun je uit elkaar rijden."

Maakt het verschil als de vrouw afkomstig is van een boerenbedrijf?

"Ik denk het wel. Vrouwen die zelf van een boerderij komen, kunnen makkelijker begrip opbrengen voor wat het bedrijf betekent. Ze kunnen misschien ook makkelijker schakelen, dat hebben ze van hun eigen moeder geleerd."

Maar veel belangrijker dan dit is of de

Truke Zeinstra is als mediator, coach en trainer gespecialiseerd in families met een agrarisch bedrijf. Ze begeleidt mensen bij relatieproblemen, opvolgingsproblematiek en generatieverschillen. Met collega Johan Weerkamp schreef ze het boek *Wat de boer niet zegt*, over communicatie in agrarische gezinsbedrijven. FOTO: MARK PASVEER

als je dan voldoende steun en waardering krijgt van je man.”

Maar...?

“Het is maar net hoeveel ruimte je schoonfamilie je gunt en hoeveel ruimte je man bereid is te nemen ten opzichte van zijn ouders. Kijk, als je trouwt of gaat samenwonen met een boer, dan is veel al bepaald. Hij heeft een beroepskeuze gemaakt en dus ligt al vast waar je gaat wonen. De vrouw moet zich daar dan een plek zien te veroveren. Dat is lastig. Sommigen beginnen dan een eigen tak, zoals kinderopvang of een winkel.”

Dan zijn de inspanningen wel zichtbaarder?

“Ja, maar het moet wel bij je passen. Het moet niet zo zijn dat je je moet schikken in een rol die eigenlijk niet bij je past, maar die je krijgt opgedrongen door zijn werk. Dan krijg je het ‘prins Claus-syndroom’.”

Wat is dan het geheim van een goede relatie?

“Bij stellen waar het goed gaat, merk ik dat ze kunnen relativiseren, ook richting het bedrijf. Er is humor, vertrouwen, waardering, er zijn ook sociale contacten buiten het bedrijf, er wordt naar elkaar geluisterd en, ik gaf het al eerder aan, er is dus een goede communicatie. Dat is echt heel erg belangrijk.”

Margreet Welink

echtgenoot begrip heeft voor haar werk. Veel vrouwen hebben een eigen baan, buiten het bedrijf. Aan het eind van een werkdag komen ze moe thuis, maar daar is niet altijd begrip voor. Waar kun je nou moe van zijn als je een hele dag achter een computer hebt gezeten, voor de klas hebt gestaan of steunkousen hebt aange-trokken?”

Boeren kunnen zich bij ander werk dan het hunne weinig voorstellen?

“Dat komt veel voor. En als je er geen moeite voor doet, als je nooit eens mee gaat naar een personeelsfeestje of zo, dan komt dat begrip er ook niet en dan blijft ook de erkenning en de waardering achterwege. Dat kan spanningen geven.

Zijn ouders, haar schoonouders dus, kunnen ook de neiging hebben de baan van hun schoondochter af te doen als ‘dat is leuk voor erbij’. Maar het bedrijf, dat vinden ze pas écht belangrijk, daar draait het in hun ogen om. Het scheelt